

הכא דהוי ממש בביהכנ"ס דת"ח היו ומותרים לאכול שם, ודוקא בגמ' הכא נדחקו הר"ן ותוס' לפרש דלאו דוקא בביהכנ"ס מדלא איירי דוקא בת"ח, וא"כ שפיר אפ"ל כבפנ"מ ובקה"ע דאכלו ממש בביהכנ"ס, והחרדים צ"ע.

★★

**בגמ':** ואף רבה סבר אין קידוש אלא במקום סעודה, דאמר אבוי כי הוינא בי מר כי הוה מקדש אמר לן טעימו מידי דילמא אדאזליתו לאושפיזא מתעקרא לכו שרגא וכו'.

**הנתיב חיים** (או"ח סי' רע"ג) העיר דהא ע"כ התלמידים כווננו בתחילה לצאת בקידוש זה, דהא בעינן כוונת שומע ומשמיע, אלא שהיה בדעתם לאכול בביתם, דסברי כרב דלא בעי קידוש במקום סעודה, וא"כ רבה הו"ל למימר להם רק טעימו מידי דס"ל דבעינן קידוש במקום סעודה, ואמאי הוצרך להקדים להם דילמא אדאזליתו וכו'. וע"כ כתב דרבה א"ל כן לפני הקידוש שיטעמו מיד אחר הקידוש, וממילא עליהם לכוין לצאת בקידוש זה.

**והחזון נחום** (שו"ת סל"ב) כתב די"ל דהתלמידים כווננו לצאת על הצד דאתעקרו להו שרגא, אבל אם מצאו נר דלוק בביתם היה בדעתם לקדש שנית, ורבה אמר להם דאם אתעקרו לכם שרגא לא תוכלו לצאת בקידוש דהכא אם לא תטעמו מידי שיהא קידוש במקום סעודה.

★★

**בגמ':** דאמר אבוי כי הוינא בי מר כי הוה מקדש אמר לן טעימו מידי דילמא אדאזליתו לאושפיזא מתעקרא לכו שרגא ואלא מקדש לכו בבית אכילה ובקידושא דהכא לא מפקיתו דאין קידוש אלא במקום סעודה.

**הרמ"א** בשו"ע או"ח (סי' רעג ס"ג) כתב דאם בשעת הקידוש היה דעתו שלא לאכול שם מיד ונמלך ואכל יצא. ומקורו מהב"י בסוף הסימן ע"ש.

**וכתב** שם הט"ז (בס"ק ב'), דהב"י כתב זאת מסברא דנפשיה ולא הביאו בשו"ע, משמע שלא היה זה הוראה ברורה אצלו, אך לו נראה שתלמוד ערוך הוא בגמרא כאן, דהרי מלשון הגמרא כי הוה מקדש אמר לן טעימו מידי משמע

התוס' פסחים (ק:) ד"ה שאין מביאים בשם השאלות שצריכים להביא את כל המאכלים לכבוד השבת - בדוקא לאחר הקידוש, והפציר במלצרים שיסירו את כל המאכלים מעל גבי השלחנות עד לאחר הקידוש. ופנה אל הרבנים שלחצו עליו שיבוא ואמר להם שהלא כן אמרתי לכם שיותר טוב יהיה לכם אם לא אשתתף. אחרי הקידוש החזירו המלצרים את כל הקערות עם האוכלים אל השלחן, וכשהבחין רבנו בדבר שהמלצרים יהודים היו ולא נכרים, הצטער על כך שהטריחם כל כך ואמר שאילו היה יודע מלכתחילה, היה מיקל להניח את כל האוכלים על השלחן ע"כ.

### דף ק"א ע"א

**בגמ':** לאפוקי אורחים ידי חובתן דאכלו ושתו וגנו בני כנישתא.

**כתבו תוס':** וא"ת הא אמרי' דבתי כנסיות אין אוכלין בהן ואין שותין בהן, ואע"ג דאכילה ושתיה של מצוה מותר מ"מ שאינה של מצוה אסור וכו', וע"כ י"ל דלאו דוקא בביהכנ"ס אכלו אלא בחדרים הסמוכים לביהכנ"ס וכו', ע"כ יעו"ש.

**והנה יעו"ש** בירושלמי בברכות (ספ"ב), וכ"ה בשבת (פ"ק ה"ב) שכ' דמעשה היה עם ר' מיישא ור' שמואל בריי שישבו ואכלו בא' מהביהכנ"ס העליונים והגיע זמן תפילת מנחה וכו' יעו"ש, וא"כ מבואר בזה דמותר לת"ח לאכול בביהכנ"ס, וכן יעו"ש במגילה (כח:): שמותר לת"ח לאכול שם, וכ"כ הרמב"ם בפ"א דתפילה ה"ו, וע"ש במגילה בע"א בתוד"ה אין דמש"כ בגמ' הכא רפ"י שאכלו בביהכנ"ס לאו דוקא שאכלו שם אלא בחדר הסמוך לביהכנ"ס, וכ"כ תוס' הכא, וע"ש שכ' כן אף לדאי' בירושלמי במו"ק (פ"ב סה"ג) ובסנהדרין (פ"ח ה"ב) שאכלו בביהכנ"ס סעודת מצוה דקידוש החודש דלאו דוקא שאכלו בביהכנ"ס וכו' [ודלא כש"כ הפנ"מ והקה"ע שם], ודחקו לומר כן מדלא איירי דוקא בת"ח, אך הכא דאיירי בת"ח אין לדחוק כן.

**אמנם יעו"ש** בירושלמי בבי' דה"חרדים" בברכות שם דכ' דהלשון מהופך עליית כנשתא, כלומר שהיו אוכלין כאחד באחד מהעליות הסמוכין לביהכנ"ס שרגילות לאורחין לאכול שם כדכתב רבינו ניסים בר"פ ערבי פסחים עכ"ל, אמנם דבריו תמוהים למה נדחק והפך הלשון, דשפיר אפ"ל